

Yttrande

Dnr 18NAN7-5
2018-03-028

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle

Yttrande - Remiss Politisk organisationsöversyn Gävle 2018

Politisk organisation i Gävle kommun

Det är ytterst sällan organisationens delar ("rutor") i sig påverkar organisationens effektivitet eller förmåga att uppnå mål, eller ger individer och grupper i organisationen förutsättningar att lyckas med sitt uppdrag. Snarare är det frågan om vilken grad av tydlighet i roller, ansvar, arbetsformer och arbetssätt som finns samt hur processer fungerar.

Om det idag finns en ojämn fördelning av arbetsbelastning mellan förtroendevalda, samt att det finns ordföranden som upplever att både arbetsbelastning är för hög och omfånget av frågor är för stort, borde Kommunfullmäktige och kommittén i samband med beslut särskilt beakta vilket *arbetssätt* som finns hos nämnder och styrelser.

Kommittén har tydligt tagit ställning för att behålla antalet nämnder/styrelser såväl som antalet ledamöter i nämnder och styrelser. Kommittén bör dock med utgångspunkt ifrån det *arbetssätt* som anses önskvärt hos nämnder och styrelser återigen beakta:

- antalet ledamöter i nämnder och styrelser
- antalet nämnder/styrelser

Genom att belysa det ovanstående ökar möjligheterna att förändra de förtroendevaldas situation till det bättre. Nu finns en risk att den totala arbetsmängden enbart omfördelas. Därmed kvarstår komplexiteten och de höga kraven på inläsningsbehov för de förtroendevalda även om de flyttas emellan nämnderna.

Det kan också vara av betydelse att belysa vad som avses med begreppet "komplexitet". Ansvarsområdena kan variera mycket mellan ordföranderollen i olika nämnder, men uppdraget kan också innefatta olika grad av:

- förväntningar på externa kontakter med invånare, organisationer och aktörer
- synlighet i offentliga sammanhang beroende på de politiska sakområdenas mediala intresse
- statlig styrning av nämndens ansvarsområden relativt kommunal styrning

Dessa aspekter har inte nödvändigtvis en direkt koppling till nämndens totala budget eller antalet medarbetare i den förvaltning som arbetar på uppdrag av nämnden.

Det stöd som de förtroendevalda förväntar sig från förvaltningen diskuteras inte heller relaterat till att komplexitet, information och krav på inläsning

upplevs som hög. På samma sätt som kommittén efterfrågar tydligt stöd till oppositionspartierna från tjänstepersoner kan den exemplifiera vad som kan anses som lämpligt stöd ifrån tjänstepersoner för att hjälpa de förtroendevalda hantera deras arbetsbelastning.

Sammanfattningsvis är det nödvändigt att djupare analysera orsakerna till de upplevda svårigheterna. Annars är risken stor att den nya organisationen i stort inte förändrar någonting.

Styrning av Gävle kommun

På samma sätt som det bör analyseras vad begreppet ”komplexitet” innebär bör möjligheterna till styrning i Gävle kommun analyseras. Hur styrningen ser ut är avgörande för hur den politiska organisationen arbetar med måluppfyllelsen gentemot de kommunövergripande målen.

Ett förtydligande avseende de styrmedel Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har tillhanda såväl som en ansats till att fastställa deras inbördes ordning torde skapa mindre komplexitet för de förtroendevalda såväl som för tjänstepersoner. Mer specifikt åsyftas hur den enskilda nämnden/styrelsen ska förhålla sig till det ökande antal program, policy, riktlinjer och direkta uppdrag kontra den målstyrning av ekonomiska resurser som finns.

Kommittén öppnar för möjligheter till att en ”bredare beredning” avseende hållbarhetsfrågor ska ske i ett välfärdsutskott hos kommunstyrelsen. Det bör förtydligas om kommittén avser att dessa utskott ska bli direkt styrande över nämndernas verksamhet med utgångspunkt ifrån möjligheten i kommunallag (2017:725) kap.6 §8 ”...att styrelsen får fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet”. Hur arbetsordningen för detta tänkbara utskott ser ut har avgörande påverkan på nämndens/styrelsens styrning av sina verksamheter och därmed även på komplexiteten och arbetsbelastningen för de förtroendevaldas uppdrag.

Verksamhet i Gävle kommun

Det saknas generellt tydliga motiv kopplade till verksamhetsfrågor rörande de förändringar som föreslås. Därmed öppnas det upp för olika tolkningar. Motiven bör tydliggöras så att den framtida organisationen har förväntningarna klara för sig. På så kan rätt prioriteringar göras och i förlängningen rätt vägval rörande förvaltningsorganisationen. Det kan exempelvis handla om huruvida motiven är att bedriva en mer effektiv verksamhet i någon form (och att därför vissa ansvarsområden läggs under samma nämnd), att skifta fokus eller perspektiv rörande vissa verksamheter, eller huruvida det finns förväntningar på att vissa verksamheter ska göras mer synliga på politisk nivå jämfört med idag.

Myndighetsgränser och sekretessbestämmelser

Varje kommunal nämnd, tillsammans med underlydande förvaltning, är att anse som en egen, självständig myndighet i förhållande till varandra i offentlighets- och sekretesslagens mening. Sekretessgräns finns enligt huvudregeln såväl mellan de olika nämnderna inom samma kommun som gentemot andra myndigheter (8 kap. 1 § OSL).

Enligt huvudregeln kan uppgifter, som utanför myndigheten skyddas av sekretessbestämmelser, utbytas inom myndigheten om det behövs inom ramen för tjänsteutövningen och uppgiftslämnandet i det enskilda fallet anses etiskt berättigat. Mellan två nämnder som ex. båda bedriver

socialtjänstverksamhet, gäller i huvudsak en sekretessgräns. Det finns sekretessbrytande bestämmelser, så som samtycke, men dessa kan aldrig användas generellt och tillsvidare utan specifikt och varsamt i det enskilda fallet.

När tjänstepersoner arbetar mot två eller flera olika nämnder gäller fortfarande sekretessgräns/tystnadsplikt mellan de olika uppdragen/uppdragsgivande nämnderna, vilket kan innebära praktiska och juridiska svårigheter då krav ställs på att hålla reda på vilken nämnd som i vilken situation mottar/handlägger/äger de sekretesskyddade uppgifterna.

Förslag till justeringar i ansvarsområden mellan nämnderna

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle konstaterar att kommitténs förslag innebär långtgående förändringar för Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden.

Justering 1 - Ansvar för beslut respektive utförande av LSS som idag finns under tre nämnder bör samlas och ansvaret tydliggöras med placering under nuvarande näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden.

Det framgår inte vad syftet är med den föreslagna förändringen enligt förslaget. Idag har Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden ansvar utförande av daglig verksamhet vilket innebär att fokus förutom integrering, medbestämmande och delaktighet för den enskilde även ligger på aktivering, sysselsättning och arbetsträning.

Utförandet av insatsen daglig verksamhet är en av de tio insatser som regleras i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Innebär förändringen en fokusförändring för någon eller alla insatser behöver detta tydliggöras.

Justering 2 - Arbetsmarknadsåtgärder och försörjningsstöd bör kopplas ihop även ansvarsmässigt med placering under nuvarande näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

Det framgår inte vad syftet är med den föreslagna förändringen enligt förslaget. Idag har Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden ett fokus på arbetsmarknadsinsatser, där också vuxenutbildningens roll är betydande. Syftet med att placera ansvaret för försörjningsstöd under nuvarande Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden behöver klargöras.

Justering 3 - Det strategiska näringslivsarbetet ska ansvarsmässigt placeras under kommunstyrelsen

En sådan förändring är positiv, då det idag finns brister rörande den strategiska förmågan i näringslivsfrågorna. Det behöver klargöras om detta även innefattar det strategiska arbetet med destinationsutveckling och turismfrågor. Det framgår inte om det operativa arbetet ska ske hos en eller flera nämnder, kommunstyrelsen eller som ett utskott under kommunstyrelsen.

I samband med en förändring bör överväganden om vad uppdraget innefattar samt vad den långsiktiga ambitionen är med näringslivsfrågorna, förutom att förverkliga näringslivsprogrammet.

Justering 4 - I samband med att det strategiska ansvaret för näringslivsfrågor flyttas över från näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden till kommunstyrelsen bör det tydliggöras att det omfattar även frågorna om strategiskt samarbete med universitet och högskolor

En sådan förändring är positiv då samverkansfrågorna idag berör flera nämnder och förvaltningar. Det förefaller rimligt att det generella ansvaret rörande kompetensförsörjningsarbetet exklusive det strategiska samarbetet fortfarande ska ligga inom nuvarande Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden då nämnden har ansvar för vuxenutbildningens skolformer, driver frågor rörande Yrkeshögskola samt ansvarar för Lärcentrum och samverkansfrågor inom vuxenutbildningen regionalt.

Justering 5 - Kommunens organisering under kris ligger idag under kommunstyrelsen i form av ett krisledningsutskott. Ansvaret är viktigt och ska ligga kvar men kommuniceras tydligare i olika sammanhang där kommunens organisation redovisas.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle har inga kommentarer avseende denna justering.

Justering 6 - Relevanta delar av kommunens bolagsengagemang bör tydligare samlas/organiseras under Gävle Stadshus AB där så är möjligt vad gäller såväl hel- som delägda bolag

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle har inga kommentarer avseende denna justering.

Sammantaget innebär förslagen att komplexiteten för förtroendevalda inom Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden torde öka då ansvar för LSS, för försörjningsstöd, samt fullgöra huvudmannaskap för vuxenutbildningens samlas i nämnden. Ett konkret exempel är att Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden idag har en omfattande extern finansiering genom statsbidrag för både vuxenutbildningen och arbetsmarknadsfrågor vilket innebär en viss logik för finansieringen av dessa verksamheter. Finansieringen av verksamheterna som avser LSS och försörjningsstöd har en helt annan logik.

Möjliga konsekvenser för förvaltningsorganisationen utefter kommitténs förslag

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle menar att en ny politisk organisation från 1 januari 2019 behöver ha en fungerande förvaltningsorganisation från samma datum, med bl.a. fungerande delegationsordningar, processer, rutiner och roller. Det innebär i sin tur att organisationen behöver vara fastställd långt tidigare, med tydliggörande om medarbetare och chefers framtida placering i organisationen.

Svårigheter kan uppstå i en ny förvaltningsorganisation rörande sekretessbestämmelser vilka behöver klargöras i samband med en eventuell organisationsförändring. Det vore olyckligt om ett pågående arbete över nuvarande nämnders gränser försvåras av att myndighetsfrågorna inte har tagits i beaktande i tillräcklig omfattning.

Om förvaltningsorganisationen förändras är bedömningen att den behöver förändras i en riktning med färre och större förvaltningar, alternativt en enda förvaltning, för att säkerställa en hög grad av effektivitet. Det kommer också medföra att frågan om inre organisering av stödresurser för att möta uppdraget behöver hanteras omgående. Det finns goda förutsättningar för att tydliggöra gemensamma och centrala stödprocesser, men samtidigt är det viktigt att man i samband med en organisationsförändring inte driver ytterligare stora förändringsprocesser parallellt, då detta riskerar att göra förändringsarbetet för ofokuserat.

Vad gäller den nuvarande förvaltningsorganisationen har kommunens förvaltningar inom ramen för avtalet med Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA) ett väl upparbetat samarbete mellan Näringsliv & arbetsmarknad Gävle, Utbildning Gävle, Socialtjänst Gävle, samt Arbetsförmedlingen, Region Gävleborg och Försäkringskassan. Detta arbete behöver fortgå och fördjupas, men någon analys har inte gjorts där det framgår att en förändring av ansvaret för försörjningsstöd skulle förbättra arbetet inom ramen för DUA. Skulle däremot en förändring av den politiska organisationen tvinga fram en förändring av förvaltningsorganisationen finns en risk att resurser behöver riktas mot organisationsförändringen i sig, istället för att rikta dessa mot ett fördjupat samarbete med ett tydligt fokus mot att öka antalet invånare som går till egen försörjning.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle konstaterar att kommitténs förslag med all sannolikhet innebär långtgående förändringar för Näringsliv & arbetsmarknad Gävle.

Organisering av de stödresurser som Näringsliv & arbetsmarknad Gävle behöver för att möta uppdraget innebär så pass omfattande förändringar att den löpande verksamheten inte kan prioriteras på samma sätt som idag för att säkerställa att det finns en fungerande förvaltningsorganisation på plats från den 1 januari 2019. De positiva effekter som kan uppnås med gemensamma och centrala stödprocesser kommer inte hinna att falla ut hos Näringsliv & arbetsmarknad Gävle före den 1 januari 2019.

De klagöranden som Näringsliv & arbetsmarknad Gävle efterfrågar av kommittén kommer vara avgörande för arbetet med den framtida förvaltningsorganisationen.

Magnus Höjer
Förvaltningschef
Näringsliv & arbetsmarknad Gävle